

IZHAJA VSAK ČETRTEK

Naročnina:

ITALIJA

INOZEMSTVO

Uradištvio in upravnistvo: Trst, Via Malolice 10-12. Telefon 1590. Uradne ure za stranke ob pondeljkih in petkih od 10-12. Oglasi: Za vsak mm visocine ene kolone v širokosti 63 mm: finančni oglasi 1 L, osmrtnice, zabvala, poslana, vabila 80 cent., trgovski, obrtniški oglasi 60 cent. — Plača se vnaprej. — Posamezni izvod 90 cent.

	Letno	polletno	četrtletno
10-40	5-20	2-60	
18-20	9-10	4-60	

Trst, 18. oktobra 1923. — Leto IV. - Štev. 185.

Glasilo Komunistične stranke Italije

Kapitalizem misli ubiti proletarsko gibanje s tem, da ubija njegove voditelje. Glejte, Liebknecht in Luxemburgova sta mriva, Nemčija pa gori z vedno višjimi zublji!

Po krvavi udušitvi revolucije na Bolgarskem

Tragedija, ki jo preživlja proletarsko gibanje po 1. 1920. od nastopa kapitalistične ofenzive se še vedno nadaljuje, kljub temu, da je svoj vrhunec že dosegla. Pred kratkim se je završil nov njen akt na Bolgarskem in s tem zapisal nov krvav list v zgodovino izkušnj delavskega pokreta.

Bolgarska, mala deželica, tipično agrarnega značaja, skoro brez industrije, z maloštevilnim proletariatom, poražena v vojni, v kateri se je borila na strani Nemčije in Avstro-Ogerske, je hotela realizirati diktaturo kmetijskih mas katere naj bi predstavljali pokojni Stambolijski diktator, ki naj bi bila v prvi vrsti naprejena proti mestni buržoaziji, a ki je pozneje zavzemala bolj in bolj protiproletarski značaj. Isto stremeljenje smo opazili še v raznih drugih agrarnih državah. Vstajati so začele agrarne stranke s podobnim programom, kakor n. pr. Radiceva v Jugoslaviji, govorilo se je celo o ustanovitvi internacionalne kmetijskih strank. Toda pri vsem tem prihaja v poštev faktor, ki je odločilnega pomena. Kmetijsko ljudstvo ni razred, ki bi po mestu, ki ga zavzema v produkciji mogel samostojno vzeti vlast v svoje roke; prvič ker ni notranje enoten vsled različnih interesov, ki jih imajo n. pr. veleposesniki in kmetijski delavci, ali vsaj revni in bogati kmetje, kar bi nujno imelo za posledico mamljavo ene ali druge skupine; drugič pa ker ni v stanju organizirati obrambe proti nasprotnikom, ker nima predvsem organizacijskega duha, kot ga ima n. pr. industrijski proletarijat. Kmeti ne kolektivizirajo, ne čuti kake potrebe po organiziranemu nastopanju, kot delavec, ki mu je to potrebo utisnil njegov socialni položaj, mesto, ki ga zavzema v proizvodnem procesu in v družbi.

Oboje se je tako jasno pokazalo ravno na bolgarskem zgledu. Stambolijskijeva vlada, ki je hotela sprva realizirati diktaturo celokupnega kmetijskega ljudstva se je bolj in bolj razvijala v smeri diktature velikih kmetov in je končno propadla v boju z maloštevilno, a dobro organizirano mestno buržoazijo, ne da bi bila v stanju organizirati pomembnejše obrambe. Stambolijski je padel, zavladala je na Bolgarskem bela diktatura buržoazije, ki je kaj kmalu pokazala svoje protiproletarsko lice.

Komunistična stranka je bila po svoji moči za kmetstvo najpomembnejša, imela je za seboj vse delavstvo, velik del malih kmetov in precej inteligence. Vsled svoje moči in ugleda je bila zelo upoštevana v Internacionalni, kot najmočnejša sekcija na Balkanu je imela v svojih rokah vodstvo Balkanske federacije itd. Njena tradicija sega trideset let nazaj, razvijala se je pod neprestanim vplivom ruske socialistične inteligence, že pred vojno se je otresla reformizma in oportunizma. Ta stranka bi bila tedaj poklicana, da nastopi, se združi s stambolijskijevimi kmetijskimi masami in organizira skupno obrambo proti buržoaziji, podpirani po socialpatriotih. Toda stranka tega ni storila in šla celo tako daleč, da je grajala one pristaje, ki so po raznih krajih podpirali kmetijske mase v borbi proti meščanstvu. Imela je sicer svoj strateški načrt in sicer sledeči: da ostane v tem boju nevtralna in prepusti buržoaziji, da obračuna najprej s Stambolijskim, potem bi šele ona povedla v boj ostale kmetijske mase, ki bodo prihitele pod njeno zastavo. Pozabila je pa pri tem na to, da se bo mestna buržoazija ko bo na vladi, okrepila in da ji ne bo pustila tako zlepa iz vesti vse njenih načrtov.

Kako je bila ta napaka usodna so pokazali poznejši dogodki. Vlada Cankova, v kateri sedi tudi socialdemokrat Kasanov, član izvršev. odbora II. hamburske internacionale, se je takoj vrnila na komuniste in jih začela na vse mogoče načine preganjati. Zasedla je delavske domove, prepovedala časopise, pozaprla na tisoče sodrugov. Kom. stranka se je zavedla napake, ki jo je storila in skušala popraviti še, kar se je dalo. In res vse kmetijske mase so prihitele pod njeno zastavo, da se bore za kmetijsko-delavsko diktaturo, za Bolgarijo delovnega ljudstva, da započnejo na Balkanu z revolucionarno borbo združenih kmetov in delavcev in dajo vzgled ostalim ljudstvom po lotoku. Z novim upanjem so se obračale oči zatiranega delovnega ljudstva balkanskih in tudi drugih držav na Bolgarsko, kjer je obetalo znova rdeče sonce proletarske revolucije.

O odnošaju komunistov do religije

stranke. Vesti, ki jih prinašajo razni meščanski časopisi govore o nezaslišanih grozodejstvih, ki jih vrše po deželi vragolci in makedonstvujuči. Prebivalci celih vasi so poklani, cele vasi in polja unišena, po vsej deželi besni beli teror v najhujši obliki, kar si jih sploh misliti moremo. Vendar se boji še povsod nadaljujejo, vlada vzdržuje še vedno obsedno stanje, še vedno ni sigurna. Vstasi, ki so pribežali v gore se še vedno branijo, vse prebivalstvo je z njimi. Vlada Cankova je obsovala na do kosti, a treba bo še mnogo energije gibanje na novo organizirati, mnogo truda, mnogo bojov.

Grozovite posledice usodne napake bolgarski komunistov pomenjajo novo izkušnjo proletarske revolucije na njeni trnjevi poti. A kljub temu, da jo je plačalo z glavo na tisoče in tisoče proletarskih bojnikov, pomenja svetel žarek v današnjih črnih dnevih reakcije: Proletariat zadobiva znova vero in zaupanje v svojo silo, uvideva bolj in bolj, kje je njegova rešitev, stopa znova v akcijo. Bolgarska revolucija pomenja prvo večjo bitko po treh letih kapitalistične ofenzive, bitko, v kateri so bili sicer revolucionarji udušeni, a ki odpira vrata pričetku svetovne proletarske protiofenzive.

Peter Razbojnik.

Enotna fronta proletarijata in socialna demokracija

Socialna demokracija odklanja se vedno komunistične predloge za enotno fronto proletarijata. Najprej je tak predlog odklonila Druga internacionala, ali, bolje rečeno, njen vodilni odbor v Amsterdamu. Zaradi takega protiproletarskega stališa od strani vodstva II. internacionala, je njen tajnik Edo Fimmen podal demisijske. Edo Fimmen, ki, poleg tega, da je bil tajnik Druge internacionala, je tudi tajnik mednarodne zveze transportnih delavcev, je v imenu svoje zveze podpisal v Berlinu z zastopniki Rdečih sindikatov oni pakt po katerem so se transportni delavci obvezali vsrati kontrolo nad transporti vseh materijala. On je edini član odbora II. internacionala, ki je razumel važnost in potrebo enotne fronte proletarijata. V ostalem se pa socialna demokracija bolj skoro povsod proti enotni proletarski fronti. A ne socialna demokracija. Tudi socialisti niso še povsod spoznali potrebe takega skupnega proletarskega nastopa.

Komunistična stranka Italije je pred dolgimi tedni predložila italijanski socialistični stranki zopet predlog da ustanovitev enotne fronte proletarijata. Na ta predlog ni italijanska soc. stranka še odgovorila klub temu, da se je odgovor dvakrat urgiral. Italijanski socialdemokrat t. j. stranki, ki so v njej Turati, Treves, in drugi reformisti, ni bilo kaj takega predlagano, ker se ve v naprej, da nečje imeti gospodje ne skupnega s komunisti. Tudi «La Confederazione generale del lavoro» ki ji natehne D'Aragona, je nasprotna enotni fronti proletarijata. Zato pa antisambrirajo D'Aragona, Baldesi in drugi reformisti po rimskih ministrstvih in prosjajo pri Mussoliniju za kosček svobode. Gospodje se ne ženirajo se družiti z izdajalcem proletarijata dočim izjavljajo da nečje imeti nič skupnega s komunisti.

V Jugoslaviji je Nezavisna delavska stranka stavila jugoslovanskim socialdemokratom predlog za ustanovitev enotne fronte proletarijata. O tem predlogu je razpravljali socialistični kongres, ki se je vršil 21., 22. in 23. septembra v Beogradu. Kongres je predlog z veliko večino. Za enotno fronto je govoril na kongresu le socialist Luka Pavčević. Njegov predlog je dobil 13 glasov. Proti enotni fronti so govorili advokat Topalović, in drugi. Naj bolj se je pa jezil na komuniste veriznik Korac, ki je očital komunistom, da pišejo kakor godejo v Moskvi in je zraven tega nametal na revolucionarni proletarijat toliko psov in toliko blata, da bi bilo moža lahko sram pred samim seboj. Socialisti jugoslovanski so torej odklonili predlog za enotno fronto; pri tem so pa sklenili, da vstopijo v Hambursko internacionalo katere odbornik je tudi gospod Kasanov, minister fašistovske vlade Cankove v Bolgariji.

Iz Nemčije se poroča, da je tamognja strokovna zveza odklonila tudi ona, predlog za enotno fronto. Nemška zveza strokovnih organizacij je v rokav nemških socialdemokratov. Nemški komunisti stoji na stališču, da je dolžnost proletarijata napovedati boj nemškemu nacional-fašizmu. Nemški socialdemokratje se pa jeze ker so komunisti objavili poslanjnik predlog o enotni fronti. Na Francoskem so reformistični sinda-

kalisti tudi odklonili predlog francoskih komunistov za enotno fronto.

Na Bolgarskem pa so se socialdemokrati združili s Cankovo vlado in so ji pomagali v zadnjem puntu kmetov in delavcev pobivati komuniste delavce in kmete.

Socialna-demokracija vseh narodov in socialdemokratje sploh se ravna po navodilih, ki so jih dobili iz Amsterdama. Mesto delati na to, da bi združili v veliko enotno bojno četo vse proletarske organizacije in napovedali boj izkoriščevalcem in reakciji koja poslednja pridobiva na moči povsod kjer je proletarijat šibak, se gospodje družijo z delavskimi nasprotniki. Prosjajo za mirno svobodo pri ministrih, ki so protitipi delavskih izdajec in pomagajo reakciji v boju proti kmetom in delavcem kadar razmere te prisilijo, da se spuntajo proti tiranom.

Socialdemokratje se jeze ako jih imenujejo delavske izdajce. Zakaj se neki jeze za izrečeno besedo in se ne sramujejo pred dejanji, ki naše besede opravičujejo? Po njih delih jih boste spoznali. Proletarijat vas že zapušta, gospodje socialdemokratje, in vas bo spoznal ne po naših pikrih besedah marveč po naših dejanjih. In do enotne fronte bo prišlo tudi brez in tudi preko socialdemokratske volje. Udeležil bi bo proletarijat, ker je v to prisiljen.

V zgodovino razrednega boja

V zgodovino razrednega boja spadajo tudi sledeči dogodki, ki so vredni, da jih zabeležimo v pouk proletarijatu in vsem, ki se ne razumejo zakaj se ne navdušujemo za monarhistično formo držav:

Kadar so v Jugoslaviji sklenili proti proletarijatu zloglasno «Obznanje» in ko so kasneje sklenili proti komunistom, je jugoslovanski kralj odobril oboje z navdušenjem.

Kadar so uprizorili fašisti v Italiji svoj pohod v Rim, to se pravi, kadar so uprizorili tisto reč, ki jo imenujejo fašistovski revolucijo, takrat je italijanski kralj šel preko parlamenta. Pustil je parlamentarno vlado Facte na cedilu in je brzojavil v Milan Mussoliniju, naj pride v Rim sestaviti novo vlado preko in izven parlamenta.

Na Bolgarskem se je tamkajšnji kralj pridružil Cankovi in njegovi reakcionarni revoluciji in je podpisal vse odloke, ki jih je Cankova vlada izdala proti delavcem in kmetom.

Na Španjenskem je kralj pomagal generalom, ki so uprizorili svoj militaristični puč, zapodil jih v parlament.

Vsa zgodovina nas uči, da so bile dinastije vedno na strani reakcije. Dokler je bilo meščanstvo revolucionarno, so bili kralji in cesarji na strani plemenitih fevdalcev. Sedaj, ko je postala buržoazija, po sili razmer, konservativna in reakcionarna, se oklepa dinastij in te ji pomagajo s svojimi vplivi in s svojimi sredstvi v boju proti proletarijatu.

Vse to spada v zgodovino razrednega boja in je naše mnenje, da mora biti proletarijat o tej svoji zgodovini dobro poučen.

D. ANIN: K problemu narodnostnega vprašanja v Jugoslaviji (Študijska shema)

Zahteva torej: da se učijo na Češkem vsi Čehi tudi nemško in vsi Nemci v ravno isti meri tudi češko; da se učijo v Julijski Krajini vsi slovenski delavci in kmetje tudi italijanski jezik in vsi italijanski delavci in kmetje v isti meri tudi slovenski jezik; da se učijo na Kosovu vsi srbi-arbanaski in vsi arbanaski v isti meri tudi sbrski i. t. d., i. t. d.

Samo na ta način bomo lahko zabrisali vsako sled predsodkov o privilegiranih in podrejenih kulturah.

To pa bo za proletarijat tudi ogromnega pomena: na ta način se bo povečal kontakt med posameznimi kulturami, kar bo prav dobro učinkovalo na splošni kulturni progres proletariata. To, kar je bilo buržoaziji zapreka in povod razdora, bo proletarijatu dobrodošlo sredstvo za udeleževanje in širjenje njegove kulture v večjem, internacionalnem merilu.

Naravno, da bo taka državna enota potrebovala tudi svoj posredovalni jezik, da bi na ta način olajšala zvezo med posameznimi oddaljenimi narodnostmi. Mi smo praktični ljudje in nikdo ne dvomi v to, da bo ta jezik oni, ki je že danes posredovalni jezik v Centralni Evropi t. j. nemški. Toda on ne bo to v svojem birokratskem smislu t. j. kot «državni» ali «uradni» jezik. Nemščina se bo poučevala v vseh šolah Sudobske republike obligatno, ali kakor bo hotel obetavati s Centralo v svojem materinem ali nekem drugem jeziku, ta bo to lahko delal brez vsake težkobe.

In tu smo že na koncu našega problema.

...

Samo se nekoliko besed in pripomb k taktiki v našem narodnostnem vprašanju. Ko sem na zadnji konferenci, v neki komisiji, prvič govoril v tem smislu o narodnostnem vprašanju, so me nasi sodrugi iz Hrvatske, Vojvodine in Slovenije takoj razumeli in se ujeli z mano v misli, da je bila ideja Balkanske federacije tedaj, ko se je bila porodila, t. j. leta 1909., in v tedanjih razmerah, t. j. tik pred nacionalistično imperialistično vojno mlade balkanske buržoazije proti turskemu cesarstvu dobra proletarska deviza, toda, da pomeni danes, v teh razmerah, samo še romantično fikcijo in nič več. Mi moramo razumevati nacionalno vprašanje dialektično z ekonomskega stališa in ne s stališa buržoazne nacionalistične romantike, a s tega stališa moramo tudi vsrati svojo propagando za njegovo končno rešitev. Kakor mi javlja te naš delegat s konference razširjene Eksekutive je prodrlo to stališče, t. j. spojenje manj razvitih balkanskih dežel z mnogo bolj razvitimi deželami Centralne Evrope in ostvaritve Podonavsko balkanske federacije tudi v Kominterni, in to je naravno, ker je ta gospodarsko nacionalni problem tako narave, da lahko napravimo iz njega ne samo veliko in učinkovito revolucionarno parolo za jugoslovanske in balkanske narode temveč tudi za ves srednje evropski proletarijat. Pa še več: tudi za vse srednje sloje Centralne Evrope. Gospodarska depresija in brezposelnost, ki postajata vsaki dan večji sta v ogromni meri posledica razkosanja gospodarske enote v Srednji Evropi in porušena bi vse Avstro-Ogrske. Tako bo nemško-avstrijski kakor tudi češki proletarijat gledal v taki enoti svojo gospodarsko rešitev. Vazna pa bo ta parola zlasti za Avstrijo, ker se bo z njo uspešno podiralo nacionalistično socialno-demokracijo, ki vidi edino rešitev avstrijskega proletariata v pangermanizmu t. j. v ujedinjenju nemške Avstrije z Nemčijo.

Samo na tej podlagi se bo tudi balkanski proletarijat in proletarijat Centralne Evrope lahko uspešno boril proti nepogibnim novim vojnim konfliktom, ki nastajajo na Balkanu in v Centralni Evropi.

Rešitev narodnostnega vprašanja v Jugoslaviji torej ni samo jugoslovansko narodnostno vprašanje. Ono prehaja meje Jugoslavije, ono je torej vprašanje Sudobske federacije, in ta se bo torej morala baviti z njim in ga končno rešiti.

Kar se tiče poskusov posameznih narodnosti in plemen v Jugoslaviji za ostvaritev svojih avtonomij (Hrvatska, Slovenija, Bosna, Črnagora) ali za popolno odcepljenje (Makedonija, Vojvodina), sem mnenja, da jih mora naša stranka — jasno naglašujoč svoj program državne ureditve — brezpogojno odpirati tudi tedaj, kadar izgleda, da je to interes dobitih lokalnih buržuazij. Na ta dačin bomo, prvič, gotovo pridobili simpatije drugojezičnih delavcev in kmetov, a, drugič, gotovo minirali temelje sedanjemu režimu.

PO SVETU

BOMBNI ATENTAT V MILANU je bil izvršen v soboto 13. t. m. proti socialističnemu listu «Avanti» in proti velikemu liberalnemu dnevniku «Corriere della Sera». Vrzone bombe niso naredile nobene škode. Oblasti ni še našle atentatorjev.

KAKO GOVORE ŠTEVILKE? Tako: V Strojni delovnici v mestu Reggio Emilia so se vršile volitve za obrtni odbor. Fašisti so postavili svoje kandidate in rdeči delavci svoje. Fašisti so dobili 139 glasov, rdeči delavci po 801 glas. V Torinu in skoro v vseh industrijskih mestih so bili v obratne odbore izvoljeni zastopniki puntarskih delavcev. Tako govore številke kadar smejemo prosto govoriti. Proletarijat ni še zalajil samega sebe in ne bo storil tega nikdar.

KOMUNISTIČNE ZAROTE se množe kakor gobe po dežju v jeseni. Zlasti v Italiji ni več mestu niti ne vasic, ki bi bila brez svoje komunistične zarote. Vsak kvestor se čuti dolžnega iztakniti kako veliko vsaj deželno zaroto. Vsak policijot pa, ki količkar drži na svoj meštur, in dolžan dobiti kako malo zaroto. In vsi pričakujejo za svojo pridnost kako odklikovanje. Ako ne bi bilo viteških križev in drugih odklikovanj, bi imeli v Italiji manj zarot in komunisti bi lahko bolj mirno živeli. Tako pa imamo zarote in imamo norce, ki jih pametni ljudje brijejo iz zarot in njihovih Kristofov Kolumbov.

STAVKA SLOVENSkih RUDARJEV, ki je trajala nad dva meseca, je udušena. Policija in žandarmerija sta pozaprla celo stavkovno vodstvo. Ker to ni bilo dovolj, je odnesla rudarsko blagajno z vsem denarjem (kaj pravi neki VII božja popoved?) in je naposled zočela zapirati rudarje kar v masah. Pozaprih je bilo nad sto rudarjev. Poleg tega je povzročila atentate z udomačenimi pe-

